

Revisionskontoret
Clara Wiklund
Petter Bergner

2021-12-08

REV 51-2021

Promemoria

Felaktig utbetalning av arvoden i regionala utvecklingsnämnden

Sammanfattning

Två kommunpolitiker som inte är valda av fullmäktige har deltagit vid regionala utvecklingsnämndens sammanträden i egenskap av extra ersättare. Bakgrunden till detta är oklar. Efterforskningar som revisionskontoret genomfört visar att det kan handla om en politisk uppgörelse inför regionbildningen. Uppgörelsen beslutades inte av fullmäktige och fullmäktige har heller inte utsett dessa extra ersättare.

En av de extra ersättarna har fått arvode under år 2021 från regionen för nämndssammanträdena trots att denne inte är vald av fullmäktige och inte kan betraktas som förtroendevald i regionen. Den andra extra ersättaren har inte begärt arvode år 2021 från regionen för att delta på regionala utvecklingsnämndens sammanträden.

Det är positivt att nämndens ordförande med anledning av granskningen den 7 december 2021 beslutade att de två extra ersättarna inte längre ska närvara vid nämndens sammanträden.

Nämnden utökade antalet ersättare

Enligt fullmäktiges beslut om politisk organisation för mandatperioden 2019 - 2022 ska regionala utvecklingsnämnden ha 13 ledamöter och 11 ersättare. De första sammanträdena under 2019 uppgavs 11 ersättare i nämndens protokoll, men i nämndens protokoll från och med maj-sammanträdet 2019 och framåt uppger nämnden att den har 13 ersättare. De två extra ersättarna har inte valts av fullmäktige. Fullmäktige har heller inte beslutat att utöka antalet ersättare från 11 till 13.

Vår kommentar

Enligt kommunallagen 6 kap. 16 § väljs ledamöter och ersättare i en nämnd av fullmäktige till det antal som fullmäktige bestämmer. En nämnd kan inte på egen hand utöka antalet ersättare i nämnden. Det får bara fullmäktige göra och något sådant beslut har fullmäktige inte fattat.

Arvoden har betalats

De två extra ersättarna i regionala utvecklingsnämnden är kommunpolitiker. De kallas återkommande till nämndens sammanträden. Under år 2021 har en av de extra ersättarna fått dagarvode för fem sammanträden i nämnden samt för ytterligare en aktivitet. Hen har även fått dagarvoden som ledamot i nämndens kulturutskott. Personen uppger att hen inte kontrollerat om fullmäktige valt honom som ersättare i regionala utvecklingsnämnden. Den extra ersättaren har förutsatt

Revisionskontoret
Clara Wiklund
Petter Bergner

2021-12-08

REV 51-2021

Promemoria

att någon i regionen kontrollerat att hen haft rätt till arvoden för möten som regionen kallat hen till.

Den andra extra ersättaren har under år 2021 deltagit vid två av nämndens sammanträden. Denna person har för år 2021 inte begärt arvode från regionen.

Ingen av de två extra ersättarna har under år 2021 deltagit vid beslutsfattande i regionala utvecklingsnämnden.

Vår kommentar

Fullmäktige har inte utsett de extra ersättarna i regionala utvecklingsnämnden. De två ersättarna kan inte betraktas som förtroendevalda i regionen i kommunallagens mening (4 kap. § 1 och 6 kap. § 16). De två extra ersättarna har därför inte rätt till arvoden som förtroendevalda i regionala utvecklingsnämnden eller i nämndens utskott.

Av kommunallagen 6 kap. 42 § framgår att en person måste ha valts in som ledamot eller ersättare i en nämnd, för att kunna vara valbar till nämndens utskott. Regionala utvecklingsnämnden har valt in de två extra ersättarna i sina utskott trots att fullmäktige inte har utsett dessa som ledamöter eller ersättare i nämnden. Region Västerbotten har i sina arvodesregler skrivit att även utskottsledamöter är att betrakta som förtroendevalda, vilket utskottsledamöter också är om valbarhetskriteriet följs. Regionala utvecklingsnämnden har dock inte följt valbarhetskriteriet. Det går därför inte att hävda att den två extra ersättarna är förtroendevalda med motivering att de sitter i nämndens utskott.

Av revisionskontorets kontroller framgår också att tjänstepersoner i regionala utvecklingsförvaltningen beslutsattesterar förtroendevaldas reseräkningar och utbetalning av arvoden. Vi anser att det är olämpligt att underställda tjänstepersoner attesterar. Nämndens personal befinner sig i en beroendeställning gentemot de förtroendevalda. Reseräkningarna bör beslutattesteras av nämndens ordförande eller av andra ledamöter i nämndens presidium.

Partipolitisk överenskommelse utan giltighet

Det har varit svårt att få klarhet i varför två kommunpolitiker som inte är valda av fullmäktige som ledamöter eller ersättare i regionala utvecklingsnämnden har fått statusen som extra ersättare i nämnden. De förklaringar vi har fått från förtroendevalda och partirepresentanter har handlat om att det funnits en eller flera politiska uppgörelser och att misstag i den efterföljande hanteringen inför regionbildningen kan vara förklaring till den uppkomna situationen.

I våra efterforskningar har vi identifierat en politisk överenskommelse som träffades i juni 2018 av dåvarande gruppledare i landstinget (VLL 1540-2018). Enligt överenskommelsen skulle fullmäktige kunna utse "ej tjänstgörande ersättare" i hälso- och sjukvårdsnämnden och i regionala utvecklingsnämnden. Syftet enligt överenskommelsen var att dessa "ej tjänstgörande ersättare", genom att väljas av

Revisionskontoret
Clara Wiklund
Petter Bergner

2021-12-08

REV 51-2021

Promemoria

fullmäktige till nämnderna, skulle göras valbara till nämndernas utskott. Enligt överenskommelsen skulle de "ej tjänstgörande ersättarna" inte få delta i nämndernas sammanträden.

Med det beskrivna upplägget skulle partiernas rekryteringsunderlag breddas genom att fler skulle bli valbara, men utan att detta skulle påverka majoritetsförhållandena i nämnderna.

Vår kommentar

Om det är partiöverenskommelsen från juni 2018 som ligger till grund för att nämnden tagit in ytterligare personer och kallat dem ersättare, kan vi konstatera att nämndens agerande inte ligger i linje med överenskommelsen.

Överenskommelse byggde på att vissa ersättare inte skulle få närvara vid nämndens sammanträden. Det är dessutom tveksamt om upplägget i överenskommelsen är förenlig med kommunallagen. Enligt kommunallagen 6 kap. 17 § får ersättare som inte tjänstgör närvara vid en nämnds sammanträde.

Vi konstaterar att uppgörelsen från 2018 inte nämner några enskilda personer, utan snarare skissar en allmän möjlighet. Alla gruppledare skrev under men överenskommelsen saknar giltighet eftersom den inte beslutades av fullmäktige.

Brådskande ordförandebeslut i december 2021

I och med revisionskontorets efterforskningar har regionala utvecklingsnämndens presidium upplysts om att de två kommunpolitikerna som deltagit vid nämndens sammanträden inte är valda till nämnden av regionfullmäktige. Nämndens ordförande har den 7 december 2021 fattat ett brådskande ordförandebeslut om att frånta personerna i fråga närvarorätt och yttranderätt vid nämndens sammanträden.

Bilaga

Överenskommelse (VLL 1540-2018)